

Obsah

Úvod

7

I. Pluralitní demokracie nebo neokorporativismus?

(Lubomír Brokl)

1. Politický systém jako nástroj uspokojování zájmů	11
1.1. Zájmy jsou konkrétní	11
1.2. Uspokojování zájmů a politika	12
1.3. Politický systém	15
1.4. Nároky na politický systém	17
1.5. Výstupy z politického systému	19
2. Intermediární systém	19
2.1. Sféry a procesy zprostředkování zájmů	21
2.2. Etapy intermediárního procesu	22
2.3. Politický rozhodovací systém	24
2.4. Administrativní subsystém	24
2.5. Politický režim	25
3. Struktura a aktéři intermediárního systému	26
3.1. Struktura	26
3.2. Aktéři	29
3.3. Typologie intermediárních aktérů	31
3.4. Veřejnost a veřejné mínění v intermediárním prostoru	34
4. Princip intermediárních procesů	36
4.1. Intermediární princip zastupitelské demokracie	37
4.2. Proměny a obtíže tradičního intermediárního režimu zastupitelské demokracie	38
4.3. Teoretická reflexe situace	43
5. Neokorporativismus	46
5.1. Vymezení neokorporativismu vůči liberální demokracii	47
5.2. Neokorporativní řešení	49
5.3. Přednosti neokorporativního řešení	52
5.4. Nebezpečí neokorporativního řešení	54
5.5. Ústup neokorporativismu	56
6. Neokorporativismus jako postkomunistické paradigma?	61
6.1. Neokorporativní technika řešení obtíží	61
6.2. Komunistický korporativismus?	63
6.3. Postkomunistický korporativismus?	65
6.4. Česká republika – korporativní stát?	67

7. Hledání občanské společnosti	70
7.1. Základní údaje o zájmových sdruženích	71
7.2. Náplň činnosti a problémy zájmových sdružení	73
7.3. Vědomí společných zájmů a sdružování	75
7.4. Horizontální artikulace a prostředkování zájmů	78
7.5. Občanská sdružení a politická sféra	80
7.6. Zastupují občanská sdružení zájmy občanů?	83
8. Podoba naší demokracie	88
8.1. Demokracie historicky vznikala zdola	88
8.2. Naše dnešní demokracie vznikla shora	89
8.3. Fungující konstrukce	90
8.4. Těžiště naší demokracie a její deficit	90
8.5. Dosažená fáze vývoje naší demokracie	93

II. Sociální partnerství v České republice

(Zdenka Mansfeldová)

1. Úvod	99
2. Koncepce tripartity	101
2.1. Funkce tripartity	101
2.2. Organizace tripartity	104
3. Proměny tripartity	107
3.1. Funkce	107
3.2. Změna organizační podoby	108
4. Aktéři sociálního partnerství	114
4.1. Vláda	114
4.2. Zaměstnavatelé	114
4.3. Odbory	115
4.4. Vzájemné vztahy mezi aktéry tripartity	116
4.5. Sociální partneři a odbory očima občanů	118
5. Dohody uzavírané v tripartitě – Generální dohoda	119
5.1. Proměny Generální dohody	120
5.2. Má Generální dohoda budoucnost?	122
6. Kolektivní vyjednávání v návaznosti na tripartitu	124
6.1. Kolektivní smlouvy vyššího stupně	124
6.2. Kolektivní smlouvy na podnikové úrovni	125
7. Sociální partneři a politické strany	127
7.1. Odbory a strany ve volbách	128
7.2. Prezentace zájmů ve volebních programech politických stran	131
7.3. Nezávislost sociálních partnerů	133

8. Hlavní problémy v tripartitě v letech 1993-1996	134
8.1. <i>Důchodové pojištění</i>	134
8.2. <i>Mzdová regulace a minimální mzda</i>	136
8.3. <i>Zákoník práce</i>	139
9. Tripartita na resortní a regionální úrovni	140
10. Místo tripartity v politickém systému ČR	142
11. Závěr	148

III. Občanská sdružení a profesní komory

(Zdenka Mansfeldová, Aleš Kroupa)

1. Úvod	151
2. Občanská sdružení	152
2.1. <i>Odborové organizace</i>	156
2.2. <i>Podnikatelské a zaměstnavatelské svazy</i>	162
2.3. <i>Profesní sdružení</i>	167
3. Komory	168
3.1. <i>Profesní komory</i>	169
3.2. <i>Agrární komora a Hospodářská komora</i>	171
4. Členové občanských sdružení	178
5. Zájmy	179
5.1. <i>Prosazování zájmů</i>	181
6. Závěr	184
Příloha	185

IV. Teoretické a metodologické otázky zkoumání neokorporativismu

(Jonathan Terra)

1. Korporativismus jako závislá proměnná	187
2. Jaké poučení pro výzkumnou aplikaci plyne z dosavadních dvou desetiletí bádání o neokorporativismu?	189
3. Další problémy	192
4. Závěr	193
Literatura	195
O autorech	209